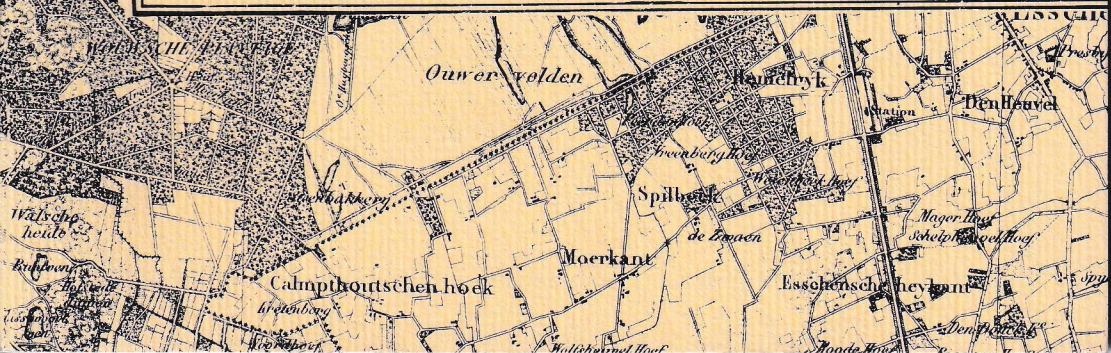

heemkunde kring
DE VIERSCHAER
WOUW

1 - '89

De Vierschaer in 1988

HET BESTUUR.

Op 31 december 1988 had het bestuur van onze vereniging de volgende samenstelling:
de heer A.A.G.Melis, voorzitter;
de heer H.C.C.Jonckheere, sekretaris;
de heer M.C.Reijnders, penningmeester;
de heren M.J.M.Hermans, P.V.C.Hoendervangers, Th.E.Kemperman, A.J.W.de Bruijn, J.C.Vissenberg en mejuffrouw P.Mouwen, overige bestuursleden. Het bestuur kwam zevenmaal bijeen.

DE LEDEN EN DONATEURS.

Op 31 december 1987 was het aantal abonnees 546, namelijk 172 leden en 374 donateurs. In het jaarverslag over 1987 werd de hoop uitgesproken, dat het aantal abonnees in de loop van 1988 de 600 zou overschrijden. Dit is echter niet gebeurd. Enerzijds is het zo, dat bij betaling van de contributie een aantal begunstigers hun abonnement opzeggen en er zijn er zelfs ook bij, die gewoonweg helemaal niets van zich laten horen. Anderzijds lijkt het zo te zijn, dat we met het aantal leden en donateurs langzamerhand een verzadigingspunt bereiken: in een kleine gemeenschap als de Wouwse is meer dan 500 gezinnen al een flink aantal. Aan het eind van het jaar 1988 is het getal uitgekomen op 560 abonnees, namelijk 362 donateurs en 198 leden. Relatief is het aantal leden dus duidelijk groter geworden. Hopenlijk zet deze trend zich door met als gevolg, dat (nog meer) mensen actief gaan deelnemen aan diverse (leden)aktiviteiten.

LEDENBIJEENKOMSTEN.

In 1988 kwamen de leden vijfmaal bijeen, steeds gemiddeld 27 personen. Gezien het feit, dat op donderdagavond veel vergaderingen werden gehouden, besloot het bestuur de ledenbijeenkomsten te houden op zondagochtend in r.k.basis-school "de Stappen". Hiermee werd op 20 maart een aanvang gemaakt. Op deze bijeenkomsten hebben we regelmatig nieuwe gezichten mogen verwelkomen. Behalve de lopende verenigingszaken kregen de aanwezige leden o.a. een uiteenzetting te horen over de werkzaamheden van de werkgroep archeologie door de heer Gerrit Groeneweg. Op de algemene ledenvergadering van 14 januari werd mevrouw Ria Vertegaal gehuldigd als het 500ste lid en won de heer Jac Kerstens de Vierschaer-trofee.

VIERSCHAERNIEUWS.

Het Vierschaernieuws bestemd voor onze leden, verscheen zevenmaal met mededelingen over de ledenbijeenkomsten, lezingen, leesmap, cursus genealogie, ekskursies, fietstocht, werkgroepen archeologie, houtzagerij en inventarisatie kleine monumenten.

DE WERKGROEPEN.

Evenals in voorgaande jaren werden verschillende verenigingsaktiviteiten door speciaal ingestelde werkgroepen verricht.

De werkgroep houtzagerij ging verder met het herstel van de raamzaag. Het wormwiel op het tandrad werd gerepareerd en de buitenkant van de houtzagerij werd opgeverfd. Tevens werd toestemming gevraagd voor het maken van een overkapping over de bomenzaag. Door de Federatie Noordbrabantse Monumentenoverleg te Helvoirt is besloten jaarlijks een monumentenprijs toe te kennen. Dit jaar kwamen in aanmerking monumentale, beeldbepalende gebouwen uit de periode 1850-1940. De voormalige houtzagerij op het landgoed Wouwse Plantage werd door onze vereniging aangemeld en op 2 december kwam de jury, bestaande uit een oud-gedeputeerde en twee oud-burgemeesters, poolshoogte nemen. Deze waren zeer onder de indruk over het herstel en bedrijfsklaar maken van de houtzagerij (pagina 2 van het juryrapport), maar we werden jammer genoeg geen winnaar.

De werkgroep archeologie startte het nieuwe jaar op 17 januari met de archeologische veldverkenningen. Op 31 januari werd een bezoek gebracht aan de Abdij O.L.Vrouw ter Duine te Ossendrecht, waar de heer Gerrit Groeneweg een lezing heeft gehouden voor de heemkundige kring aldaar. Op 12 juni bracht voornoemd persoon mondeling verslag uit van de activiteiten tijdens de ledenbijeenkomst van 12 juni en schriftelijk door een artikel in ons eigen tijdschrift van het vierde kwartaal.

In Roosendaal werd op 13 oktober een lezing bijgewoond van de heer Anton van der Lee, zelf een 'kei' op steentijdgebied. Hij vertelde over de homo erectus van 300.000 jaar voor Christus tot 100.000 jaar voor Christus en zijn gebruiksvoorwerpen. Ook werden door van der Lee onze jongste steentijdaanwinsten gedetermineerd. Op 20 november werd de theoretische ondergrond bijgeschaafd op de studiedag van het Brabants Heem door lezingen over pre-Romeins, Romeins, Vroeg Middeleeuws en Laat- en Post-Middeleeuws aarde-werk door P. van de Broeke, provinciaal archeoloog Verwers, Drs. Verhoeven en Gerrit Groeneweg. Ook werd schervenmateriaal uit genoemde periodes gedetermineerd en kennis gemaakt met amateur-archeologen uit heel Brabant en hun vondsten. Aan een basisschoolgroep werd een les "geschiedenis op de akker" gegeven. Ook de latere evaluatie, waarbij gave gebruiksvoorwerpen aan de hand van de gevonden scherven werden getoond, was een succes. Tot slot de veldverkenningen. Alleen dankzij de welwillende medewerking van boeren en buitenlui konden we onze ontdekkingen doen. De vondsten varieerden van steentijdvoorwerpen tot een kaart van een ballonwedstrijd vanuit Douai; ook een drietal Romeinse scherven. Een regelrechte sensatie. Al met al een bruisend archeologisch jaar. Dode voorwerpen komen tot leven en witte vlekken op de archeologische kaart van Nederland worden ingevuld. Over de werkgroep inventarisatie kleine monumenten komen we in een apart hoofdstuk terug.

LEZINGEN.

Dit jaar werden weer de nodige lezingen gehouden. Op 29 mei hield de heer Dr. J. Stroop uit Amsterdam een lezing

over "Wouws dialect, gebruiken en alles, wat daarmee samenhangt", waarvoor ruim 40 personen belangstelling hadden. Hij boeide de toehoorders en betrok deze zelfs in de discussie. Op 17 november hield de heer Drs.W.Knippenberg uit 's Hertogenbosch een lezing over "Sinterklaas", waarvoor ruim 30 personen kwamen opdagen.

EKSKURSIES.

Op 27 februari brachten 15 personen een bezoek aan het Streekarchief te Zevenbergen. Na een inleiding door streekarchivaris R.Jacobs konden de leeszaal en het archiefdepot worden bezichtigd. Op 19 maart brachten 10 personen een bezoek aan kaasboerderij Den Hil te Kruisland. Op 22 mei gingen een 13-tal deelnemers van start voor een tocht per fiets richting Nieuw-Vossemeer. Deze tocht was zwaar, maar de deelnemers kwamen tevreden terug. Op 4 juni ging een bus met 47 deelnemers naar Antwerpen. Deze excursie, voorbereid door Raymond van Staey en Arno Melis, werd door iedereen als zeer boeiend en interessant ervaren en niet in de laatste plaats door de vertelsels van de Antwerpse gidsen. Allerlei plaatsen werden bezocht. Alleen bij het vertrek uit Antwerpen was een lid afwezig; hij was reeds om 17.00 uur thuis, omdat hij de groep uit het oog had verloren. Nochtans is een dergelijke excursie voor herhaling vatbaar. Op 18 september gingen 18 leden een wandeling maken op het landgoed Wouwse Plantage onder leiding van 2 I.V.N.gidsen. We bezochten de houtzagerij en volgden een gedeelte van een wandelroute.

GENEALOGIE.

Op 20 januari ging onder leiding van Frank Schijven en René Hermans een cursus genealogie van start in het gemeentehuis. Er bleken 27 enthousiastelingen te zijn, de meesten niet vanuit de vereniging, die een (gratis) cursus konden volgen. Dat gebeurde in de kantine van het gemeentehuis. In zes bijeenkomsten maakten de deelnemers kennis met de belangrijkste zaken, waarmee men bij genealogisch onderzoek te maken krijgt. Aangezien de deelnemers nogal wat materiaal ter beschikking kregen, lijkt het wen-

4
selijk om, als een dergelijke cursus in de toekomst herhaald wordt, een bijdrage in de kosten te vragen van de deelnemers. Jammer was wel, dat niemand iets ter publikatie aanbood. Een van de vragen van de inleiders was namelijk om, als er interessante zaken voor Wouw in hun onderzoek aan bod kwamen, die ter publikatie aan te bieden voor het tijdschrift.

TENTOONSTELLINGEN.

Op 30 april heeft onze vereniging zich weer gepresenteerd op de Oranjemarkt te Heerle door middel van de inrichting van een lokaal in de r.k.basisschool "Berkenveld" met foto's en heemkundige voorwerpen. Op deze dag gaven zich 7 nieuwe leden c.q.donateurs op. Op 14 mei namen wij deel aan de geraniummarkt met een marktkraam vol foto's en voorwerpen. Hier werden weer 6 leden c.q.donateurs ingeschreven.

LANDGOEDDAGEN WOUWSE PLANTAGE.

Zoals vanouds hebben we in samenwerking met de Brandweergroep Wouw en de Stichting Brandweermuseum op 25 en 26 juni weer de jaarlijkse landgoeddagen georganiseerd. De ingang werd door 1309 betalende bezoekers gepasseerd. Ieder lid van onze vereniging had een vrij toegangsbiljet voor twee personen ontvangen, waarvan door 5 leden gebruik werd gemaakt. Gezien de uitzending op zondag van de finale van de E.K.voetbal tussen Nederland en West-Duitsland was het financieel resultaat beduidend minder. De wedstrijd naar het raden van gereedschappen, opgezet door de werkgroep van de houtzagerij, leverde 3 jeugdige winnaars op. Vanaf deze plaats danken wij eenieder, die aan het welslagen van deze dagen hebben meegewerkt.

EXTERNE BETREKKINGEN.

Door het lidmaatschap van Brabants Heem werden op 2 maart en 2 november de vergaderingen bezocht van de Raad van Aangeslotenen. Op 18 mei en 12 oktober werden de regionale bijeenkomsten van de Westbrabantse heemkundekringen bijgewoond.

Ruilabonnements zijn afgesloten met de heemkundekringen "Het Land van Gastel" uit Oud Gastel en "Broeder Christoffor" uit Oudenbosch en de oudheidkundige kring "Kalmthout" uit het Belgische Kalmthout.

Als kontaktpersonen voor de kerkdorpen Heerle en Wouwse Plantage zijn respectievelijk de heren Piet Meul en Jan Geurts benoemd. Voor het dorp Moerstraten wordt nog iemand gezocht.

Voor de route richting Heerle van de Avondwandelvierdaagse werd een historische routebeschrijving gemaakt.

TIJDSCHRIFT.

De redaktie van het tijdschrift bestond in 1988 uit René Hermans, Henk Hellegers, Michel de Koning en Frank Schijven. In de loop van het jaar kwam de redaktie drie maal bijeen om de ingezonden copy door te nemen en te bespreken welke lijn voor de toekomst uitgezet moest worden. Een roulatiesysteem werd tevens opgezet om copy zo snel mogelijk van het ene redaktielid naar het andere te laten gaan. In totaal vier tijdschriften zagen het licht. Drie met een dikte van 100 pagina's en een van 96 bladzijden. Het raster- en zetwerk nam Karel Schrooijen voor zijn rekening, terwijl Dianne Melis het typewerk voor haar rekening nam. Uit het feit, dat ook het aantal donateurs en leden in 1988 verder steeg, mogen wij opmaken dat er voldoende variatie in het tijdschrift te vinden was.

De landgoedgids verscheen in een volledig herziene druk met onder meer een stukje genealogie en een artikel, gewijd aan het brandweermuseum. De oplage bedroeg 750 en het was de zesde druk. Met een aantal van 3250 stuks is dit boekje beslist het meest verkochte binnen onze vereniging. Bij wijze van extra werd deze landgoedgids ook aan alle leden toegezonden. De geste viel in goede aarde en besloten is om jaarlijks iets dergelijks voor de leden te doen. De vraag naar losse nummers nam in 1988 wat af. Alleen het nummer 3-88 met het interview van Jan Schrauwen was binnen enkele weken helemaal uitverkocht. Van de drie overige nummers uit dit jaar is nog een beperkte voorraad. Ter komplementering een overzicht van losse (oude) nummers: 2-1984 (Jantje Prinsen) 18 stuks; 3-1984 (Franske Aarts) 1;

4-1986 (Kees Matthijssen) 7 stuks; 3-1987 20 stuks; 4-1987 29 stuks; 1-1988 9 stuks; 2-1988 7 stuks en 4-1988 25 stuks. In de laatste redactievergadering van 1988 werd een voorstel gedaan om te proberen jaarlijks een themanummer samen te stellen, zoals in 1985 met het bevrijdingsnummer. Dat nummer moet dan ongeveer de omvang van een normaal tijdschrift krijgen. In 1989 is gekozen voor een proefschrift van Wim Reijnders over ter dood veroordeelden in de gemeente Wouw. In 1990 wordt getracht een monumentennummer uit te geven.

BOEK OVER HEERLE.

In 1988 deed de redactie een poging om een (goed) boek over Heerle van de grond te krijgen. De gemeente-archivaris van Bergen op Zoom, W.A. van Ham bood zijn medewerking aan en ook streekarchivaris René Jacobs stond niet onwelwillend tegenover deze zaak. Het Streekarchief hing echter een dermate hoge rekening aan dit boek, dat op dit moment op andere oplossingen gestudeerd wordt. Dat het boek er in de toekomst komt, is echter zeker. Maar een termijn, waarop het boek gerealiseerd wordt, is nog niet te noemen. Wel verscheen er een boek van de parochie Heerle. Dat boek bevat vooral informatie, die uit andere publikaties is gehaald en weinig nieuwe gezichtspunten. Bovendien is het een vrij dure uitgave geworden. Mensen, die interesse hebben in dit boek kunnen zich tot de Herelse pastorie wenden voor informatie.

SCHENKINGEN.

De heer M. van der Zande uit Halsteren: een schietmasker; de directie van modelmakerij Hazen B.V. uit Bergen op Zoom: een houtdraaibank met aandrijfmechanisme. Bovenstaande schenkers bedankt.

MONUMENTEN.

Aan de gemeente Wouw werd een verzoek ingediend om maatregelen te nemen inzake de restauratie van het pand Moerstraatseweg 112 te Moerstraten. Dit naar aanleiding van een interview met de heer Lammers door mevrouw Hennie Si-

mons. Tevens werd een rapport uitgebracht door Monumentenzorg over het betreffende pand en de schilderijen aldaar aanwezig. Eveneens werd een brief geschreven over het pand Roosendaalsestraat 25 in een poging deze boerderij geplaatst te krijgen op de ontwerp-gemeentelijke monumentenlijst. Kommentaar werd gegeven op de gemeentelijke Monumentennota. Huub Jonckheere werd benoemd door de raad van de gemeente Wouw als lid van de gemeentelijke monumentencommissie. Nadat de gemeente onze vereniging verzocht had de gemeentelijke monumenten te inventariseren als aanvulling op de provinciale lijst, werd een werkgroep inventarisatie kleine monumenten opgericht. Op 6 oktober werd op het gemeentehuis een vergadering bijgewoond, waarbij alle leden van deze werkgroep een uitleg kregen van de heer H. Ruiter, inventarisator van de provincie. Op 2, 16 en 30 oktober heeft de werkgroep het buitengebied van de gemeente befietst en hun bevindingen met de nodige artikelen uit ons tijdschrift overhandigd op een bijeenkomst op 15 november in 's-Hertogenbosch, waarbij de foto's werden beschreven en de adressen gekorrigeerd. De bebouwde kommen dienen nog globaal te worden bekeken.

DIVERSEN.

Door mevrouw E.Siebelink-Daverveldt werd het pand Markt 26 ter beschikking gesteld als eventuele tentoonstellingsruimte. De heer Th.Joachems heeft samen met de heer Bom uit Oudenbosch waardevolle bomen op het landgoed Wouwse Plantage geïnventariseerd. De voormalige fietsenkelder in het bejaardenhuis, welke gebruikt wordt voor de opslag van heemkundige voorwerpen, is afgesloten met een deur. Aan de gemeente is advies uitgebracht inzake de straatnaamgeving in het nieuwe bestemmingsplan "'t Swert van 't Schip" en de parkeerplaatsen "Bolusberg" en "Zeezuiper" bij de Wouwse Tol.

RONDLEIDINGEN

Dit jaar heeft onze vereniging samen met de Brandweergroep Wouw 9 rondleidingen verzorgd op Plantagecentrum. Het aantal bezoekers bedroeg 257 personen.

Wouw, 16 februari 1989.

H.C.C. Jonckheere.

Deze uitgave werd mede mogelijk door financiële steun van de Rabobank „Wouw - Kruisland ”

